

Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 8/2016 (85)

UE: Unia Europejska uzupełnia listę obcych gatunków inwazyjnych

W dniu 14 lipca 2016 roku Komisja Europejska opublikowała rozporządzenie nr 2016/1141 w którym zamieszczona została lista inwazyjnych gatunków obcych uzupełniona o 37 nowych gatunków mogących być zagrożeniem dla europejskich ekosystemów lądowych i wodnych. Znowelizowana lista jest elementem rozporządzenia (1143/2014) w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych, która została przyjęta we wrześniu 2014 roku i weszła w życie z dniem 1 stycznia 2015 roku. Nowa lista inwazyjnych gatunków obcych weszła w życie 3 sierpnia br., obejmuje 14 gatunków roślin i 23 gatunków zwierząt, w tym groźne dla ekosystemów leśny gatunki roślin zielnych takie jak: *Parthenium hysterophorus*, *Baccharis halimifolia* i *Pueraria montana* var. *Lobata*. Wszystkie gatunki z listy zostały przed ich umieszczeniem poddane gruntownej ocenie ryzyka, zgodnie z Artykułem 5 (1) rozporządzenia z 2014 roku.

Źródło: gd.eppo.int/reporting (HS)

UE: Komisarz kontra właściciele lasów

Na konferencji pt. „Nie tylko drewno: wielofunkcyjne świadczenia oferowane przez europejskie lasy”, która odbyła się w 23 maja br. w Brukseli, komisarz ds. środowiska, gospodarki morskiej i rybołówstwa w Komisji Europejskiej pan Karmenu Vella przedstawił stan europejskiego leśnictwa, opierając się głównie na raporcie Europejskiej Agencji ds. Środowiska z 2015 r. „Stan środowiska naturalnego w Unii Europejskiej”. Jedną z tez raportu jest, iż Europa w stałym tempie traci siedliska leśne i bioróżnorodność, podczas gdy właściciele i zarządcy lasów myślą głównie o maksymalizacji zysków.

W odpowiedzi organizacje pozarządowe, reprezentujące zarządców i właścicieli lasów (CEPF, COPA, COGECA, ELO, EUSTAFOR, FECOF, USSE) skierowały do komisarza K. Velli list otwarty, w którym wskazały między innymi na ostatni raport o stanie lasów europejskich. Według raportu w Europie ponad 50% lasów ma status lasów ochronnych, ilość martwego drewna wzrasta, a 90% lasów jest dostępnych do celów rekreacyjnych.

Na wystąpienie zareagowało również dziesięciu członków Parlamentu Europejskiego. Twierdzenie, że właściciele lasu chcą tylko maksymalizować zyski nazwali całkowicie nierealnym (gra słów w języku angielskim: beyond wood - nie tylko drewno, beyond reality – poza rzeczywistością).

Na list otwarty organizacji pozarządowych odpowiedział swoim listem komisarz K. Vella, tłumacząc, że jego wystąpienie zostało źle zrozumiane i że podziela on wyrażone przez organizacje przekonanie o potrzebie holistycznego podejścia do europejskiej polityki i gospodarki leśnej.

Źródło: www.eustafor.eu (MK)

ŚWIAT: Na sesji FAO o komunikacji leśnej

„Trzeba zmienić publiczne postrzeganie leśnictwa” usłyszeli uczestnicy sesji Światowego Tygodnia Lasów poświęconej komunikacji w leśnictwie (Komisja ds. Leśnictwa FAO w Rzymie, 18-22 czerwiec br.). Na sesji pt. „Jak wyprowadzamy leśnictwo z lasu”, szef działu strategii firmy M&C Saatchi Abel (RPA) Robert Grace stwierdził, że komunikacja leśna musi zaangażować się na poziomie ludzkim, odchodząc od statystyk, aby zmienić negatywne postrzeganie spraw lasów. „Szeroka opinia publiczna jest zmęczona słuchaniem tych samych wiadomości i ma także problem z odbiorem wiadomości zbyt długich i skomplikowanych” ostrzegł Grace. Jednak komunikacja może zmienić postrzeganie lasów wśród ludzi, jeśli skoncentruje się na realnej wartości materialnej, której dostarczają lasy użytkowane w sposób zrównoważony. Liderzy sześciu Regionalnych Sieti Komunikatorów Leśnych dyskutowali z Grace'em na temat wyzwań komunikacyjnych typowych dla ich regionów, np. Europejczyków, którzy lubią drewno jako materiał, ale czują dyskomfort w związku z jego pozyskaniem. Gaster Kiyingi Kawuubye, przedstawiciel organizacji Tree Talk Uganda, a jednocześnie lider Afrykańskiej Sieci Komunikatorów Leśnych wyjaśnił, jak utworzenie sieci w Afryce poprawiło komunikację i zbudowało potencjał w regionie, biorąc jako przykład komunikację XIV Światowego Kongresu Leśnictwa w Durbanie w 2015 r. "Wiemy, że leśnicy nie są urodzonymi komunikatorami, ale to musi się zmienić, tak abyśmy dotarli do społeczności, którym mamy służyć," powiedział.

Źródło: www.fao.org/forestry (MK)

ŚWIAT: Zaopatrzyć w opał obozy dla wysiedlonych

Według danych UNHCR oraz Agencji do Spraw Uchodźców ONZ pod koniec 2015 r., na całym świecie ponad 65 milionów ludzi zostało przesiedlonych w wyniku prześladowań, konfliktów, przemocy i naruszeń praw człowieka. Wielu mieszka w prowizorycznych obozach.

Ponieważ rośnie liczba uchodźców i wysiedleńców, ze względu na rosnący popyt na paliwo z biomasy, takie jak drewno i węgiel drzewny, coraz większa jest presja na okoliczne lasy. Jeśli dzieje się to poza kontrolą, zwiększona konkurencja o zasoby naturalne może prowadzić do konfliktów z lokalnymi społecznościami, a także degradacji lasów, czy wręcz wylesień na obszarach otaczających obozy.

W odpowiedzi na te problemy FAO wraz z UNHCR opracowały poradnik techniczny „Oszacowanie dostępności i zapotrzebowania na drewno energetyczne w obozach dla osób wysiedlonych”. Poradnik jest przeznaczony dla pracowników organizacji humanitarnych i osób zarządzającymi obozami. Zawiera metodologię, krok po kroku, z użyciem danych terenowych i satelitarnych, oceny zapotrzebowania na energię oraz charakteru i dostępności lokalnych źródeł drewna.

Jednym z miejsc, w których została przetestowana metoda, jest obóz Shimelba w etiopskim regionie Tigray. Obóz powstał w 2004 r. i obecnie mieści 6000 osób, z bardzo ograniczonym dostępem do zasobów naturalnych. Ponieważ drewna jest coraz mniej, aby się w nie zaopatrzyć, mieszkańcy obozu muszą pokonywać coraz większe odległości, czasami nawet dystanse do 9 godzin. Miejscowa ludność jest niezadowolona z sytuacji, a wysiedleni, szczególnie kobiety, obawiają się o swoje bezpieczeństwo podczas zbierania drewna na opał.

Źródło: www.fao.org/news/ (MK)

INDIE: Współpraca z Izraelem - walka z terroryzmem na terenach leśnych

Według „India Today”, armia Indii planuje wyposażyć się w izraelski system radarowy, pozwalający na wykrywanie terrorystów i ich pojazdów, poruszających się po gęstych lasach pogranicza z Pakistanem, szczególnie w spornej prowincji Kaszmir.

Ajit Doval – naczelny konsultant do spraw bezpieczeństwa kraju oficjalnie potwierdził doniesienia na ten temat. Jeszcze w tym miesiącu oddziały obrony pogranicza odwiedzą Izrael w celu odbycia szkolenia z posługiwania się tą technologią. Program, którego celem jest wzmocnienie obrony pogranicza z Pakistanem nosi nazwę „Operacja Chakravayuk” i wzorowany jest

na metodach stosowanych w armii izraelskiej. „Haaretz” natomiast donosi o planowanej podróży grupy izraelskich pilotów F-16 do Indii celem wymiany doświadczeń. Trzy miesiące temu piloci indyjscy odbyli podróż do Izraela w podobnym celu.

Źródło: www.algemeiner.com (TH)

INDONEZJA: Duszący dym

Pożary torfu trwające od 3 sierpnia sprawiły, że zachodnia część prowincji Aceh została spowita duszącym dymem, który spowodował infekcje układu oddechowego u setek osób a także wymusił zamknięcie jednej szkoły. Aż 150 policjantów i żołnierzy pomaga łagodzić skutki żywiołu. Rozdawane są specjalne maski, ale one niewiele pomagają. Według tamtejszych organizacji ekologicznych źródłem pożarów jest prowadzenie gospodarki polegającej na wycinaniu drzew a następnie wypalaniu powierzchni. Pożary torfów występują co roku i mają związek z tamtejszymi plantacjami palm olejowych. Duże obszary indonezyjskich torfowisk zostały osuszone w celu tworzenia na nich plantacji olejowych.

W ubiegłym roku pożary na Sumatrze należały do największych w historii. Spaliła się powierzchnia równa obszarowi Macedonii, około pół miliona osób ucierpiało z powodu dymu, ilość wyemitowanego dwutlenku węgla była równa tej, którą w tym samym czasie wyemitowały państwa Unii Europejskiej. Wszystko to szacunkowo kosztowało 16 milionów dolarów. Prowadzone są akcje edukacyjne mające zapobiegać niekontrolowanemu używaniu ognia w celu oczyszczania gruntu pod plantacje.

Źródło: www.news.mongabay.com (BK)

SZWAJCARIA: Zmiany w prawie leśnym

Rząd szwajcarski (Rada Federalna) na posiedzeniu w dniu 17 sierpnia b.r. przyjął do wykonania nowe poprawki do ustawy o lasach. Uchwalone w marcu tego roku przez parlament (Zgromadzenie Federalne) prawo ma pomóc w sprostaniu wyzwaniom jakie stoją przed gospodarką leśną, zwłaszcza wzmocnić rolę lasów w ochronie klimatu, spowodować wzrost wykorzystania drewna z rodzimych zasobów oraz poprawę bezpieczeństwa przy prowadzeniu prac leśnych.

Nowe prawo wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2017. Równocześnie Rada Federalna dokonała zmian w przepisach wykonawczych dotyczących kształcenia praktycznego absolwentów leśnych uczelni.

Źródło: www.forspraxis.de (TZ)

USA: Nielegalne plantacje marihuany w lasach

Urzednicy federalni zlikwidowali uprawę 18 300 egzemplarzy konopii indyjskich rosnących na obszarze ponad 5 akrów (ponad 20000 m²) w „Pike National Park” niedaleko Colorado Springs. Służba Leśna stwierdza, że łączna ich masa wynosiła ponad 2000 funtów (ponad 900 kg). Dokładna lokalizacja uprawy nie została podana do wiadomości publicznej, ale z nieoficjalnych doniesień wiadomo, że znajdowała się ona około sześciu 6 mil (około 10 km) od granicy miejscowości Woodland Park. Odnaleziono również sprzęt nawadniający, środki chemiczne oraz 50 funtów (ponad 20 kg) nawozu, a także ślady obozowiska. Jak do tej pory nikogo nie aresztowano. W operacji brały udział następujące instytucje: Drug Enforcement Administration (amerykańska agencja rządowa do walki z narkotykami), Forest Service (Służba Leśna), El Paso County Sheriff’s Office SWAT team (wyspecjalizowana jednostka biura lokalnego szeryfa) oraz Department of Homeland Security (Departament Bezpieczeństwa Krajowego Stanów Zjednoczonych). Tydzień wcześniej Służba Leśna odnalazła plantację prawie 13,5 tys. konopii indyjskich w „San Isabel National Forest” w hrabstwie Huerfano. Skonfiskowano 500 kg sprzętu do nawadniania, pestycydów i innych środków chemicznych. Nielegalna uprawa marihuany to coraz poważniejszy problem w Kolorado w ciągu ostatnich kilku lat.

Źródło: www.denverpost.com (TH)

NIEMCY: Czerwona plamistość igieł sosny

Czerwona plamistość igieł sosny (z ang. red band needle blight lub *Dothistroma needle blight*) powodowana jest przez patogena *Dothistroma septosporum* (stadium doskonałe *Mycosphaerella pini*). Obecnie na świecie znanych jest ponad 89 gatunków drzew podatnych na porażenie przez *D. septosporum*, z tego 82 należących do rodzaju *Pinus*. Predyspozycja chorobowa poszczególnych gatunków sosen jest zróżnicowana, do najczęściej porażanych gatunków w Europie zalicza się *Pinus nigra*, *P. brutia*, *P. mugo*, *P. pinea* i *P. sylvestris*. Porażenie *D. septosporum* i dalszy rozwój choroby prowadzi do przedwczesnej defoliacji koron, znacznego spadku przyrostu na wysokość i grubość oraz w krańcowych przypadkach do zamarcia drzewa.

W Niemczech po raz pierwszy stwierdzono sprawcę czerwonej plamistości igieł w roku 1983, jednak do chwili obecnej miał on niewielkie znaczenie. W ostatnich latach ze względu na anomalie klimatyczne w postaci długich okresów susz i wysokich temperatur osłabiających ogólną kondycję drzew, obszar występowania *D. septosporum* wzrósł. Nowe ogniska choroby stwierdzono w trzech krajach związkowych centralnej i północnej części Niemiec. W Saksonii

porażeniu uległy sosny Jeffreya (*Pinus jeffreyi*) rosnące w centrum Drezna. W Szlezwiku–Holsztynie objawy choroby stwierdzono w przydomowym ogrodzie na *Pinus sylvestris* ‘Watereri’. Najnowsze stanowisko *D. septosporum* zostało potwierdzone przez służby fitosanitarne także w Brandenburgii, na sosnach w ogrodzie botanicznym w Eberswalde.

Źródło: gd.eppo.int/reporting (HS)

SZWECJA: Prognoza stanu lasów 2050

W dzisiejszych lasach w Szwecji tylko 1/3 drzew osiąga najwyższy wiek rębności a 4 na 10 drzew to sosny. Wiek rębności waha się od 45 lat dla świerka na bogatych siedliskach w południowej Szwecji do ponad 100 lat dla sosny na ubogich glebach Szwecji północnej. 70-80 lat temu w szwedzkich lasach występowało dużo więcej drzew gatunków liściastych takich jak buk, dąb, wiąz, jesion czy brzoza. Według Leny Sammeli (Svenska Skogsplantor) w szwedzkiej gospodarce leśnej zmierza się do tego, żeby drzewa w lasach rosły jak najszybciej, pochodziły z uszlachetnionych nasion i były odporne na szkody od zwierzyny, owadów oraz klimatu, a ich ochrona będzie wymagała mniejszego zużycia środków chemicznych niż obecnie. Las będzie prawdopodobnie także bardziej zróżnicowany (gatunkowo i wiekowo), ponieważ większemu zróżnicowaniu ulegnie także struktura form własności i użytkowania. W lasach gospodarczych drzewa będą tej samej jakości i w tym samym wieku, a sam las będzie bardziej gęsty i uporządkowany. Granice między lasem gospodarczym a podlegającym ochronie będą bardziej wyraźne. Jednocześnie częściej uwzględniać się będzie kwestie ochrony środowiska i rekreacyjne funkcje lasu.

Źródło: sveaskog.se (TH)

USA: Wysyp smardza po pożarze

Naukowcy z Uniwersytetu w Montanie (Kalifornia) postanowili przyrzeć się dokładniej, jaki związek ma występowanie smardza jadalnego z pożarami lasu. Powierzchnie badawcze ulokowano w Parku Narodowym Yosemite, gdzie w roku 2013 wystąpił duży pożar. Większość odnalezionych po roku od pożaru dużych stanowisk smardza zlokalizowana została w miejscach całkowicie wypalonych przez ogień. Popularność tego grzyba zmusiła władze do wprowadzenia limitu jego pozyskania na dzień. Dalsze prace, szczególnie nad przewidywanymi miejscami masowego występowania grzyba, będą kontynuowane m.in. z powodu bardzo nielicznej literatury dotyczącej tej tematyki.

Źródło: www.sciencedaily.com (BK)

USA: NASA buduje schrony dla strażaków

Podczas pożaru w Arizonie w roku 2013 zginęło 19 strażaków. Możliwe, że żyliby do dziś, gdyby zadziałały specjalne, składane schrony przeciwogniowe. To wydarzenie skłoniło naukowców z NASA i pracowników U.S. Forest Service do połączenia sił w celu opracowania skutecznego materiału, który w razie niebezpieczeństwa ochroni strażaków otoczonych przez ogień. Do opracowania schronu, który każdy strażak będzie nosił przy sobie w formie złożonej peleryny, ma posłużyć materiał wykorzystywany przy budowie dmuchanych zasłon ogniowych dla promów kosmicznych. Schron ma izolować od płomieni, ciepła i dymu. Kierownikiem projektu jest były strażak. Prototypy do testowania mogą być już dostarczone w 2017 roku.

Źródło: www.inhabitat.com (BK)

USA: Co puszczykowi po pożarze

Czy odpowiednio ukierunkowana gospodarka leśna, mająca na celu redukcję obciążenia ogniowego (poprzez stosowanie m.in. trzebieży i kontrolowanego wypalania) a co za tym idzie minimalizację ryzyka wystąpienia katastrofalnych pożarów - może w perspektywie dłuższego czasu wpłynąć np. na ochronę puszczyka płamistego, rezydenta starych i narażonych na pożary lasów? Naukowcy z Uniwersytetu Wisconsin-Madison w opublikowanym niedawno raporcie wykazują, że ogromny pożar z 2014 roku w Kalifornii (tzw. King Fire) spowodował exodus puszczyków. Puszczyki są gatunkami wskaźnikowymi, obrazującymi stan zdrowotny starych zbiorowisk leśnych. Zgodnie ze starszą literaturą, radzą one sobie jednak dobrze nawet w obliczu dużych pożarów. Kto ma więc rację? Zwolennicy "leczenia" kontrolowanym wypalaniem i wycinką czy ci, którzy uważają te działania za szkodliwe? Okazuje się, że kluczowe jest posiadanie danych dotyczących populacji sów sprzed wystąpienia pożaru z 2014 roku. Pożar objął większość z założonych tam powierzchni monitoringowych populacji sów. W rok po pożarze stanowiska zostały zinwentaryzowane jako puste. Gigantyczne, dziuplaste daglezie po prostu eksplodowały podczas pożaru. Obecnie jednoznacznie można stwierdzić, że duży pożar z 2014 roku spowodował wycofanie się puszczyków a praktyki redukcji obciążenia ogniowego poprzez kontrolowane wypalanie są jak najbardziej wskazane nie tylko dla dobra sów, ale i całego ekosystemu.

Źródło: www.sciencedaily.com (BK)

GRECJA: Najstarsze drzewo w Europie

Najstarsze drzewo w Europie to Sosna bośniacka (*Pinus Heldreichii*) o wdzięcznym imieniu Adonis, która rośnie w górach Pindos w północnej Grecji. Według analizy słoju zasadzono je 1075 lat temu, czyli około 941 roku n.e. (zdaniem naukowców z Uniwersytetów w Mainz i Sztokholmie). W tym samym roku w Wessex urodził się późniejszy król Anglii Edwin zwany „Pięknym” z dynastii anglosaskiej, kwitło Cesarstwo Bizantyjskie pod panowaniem dynastii macedońskiej, ćwierć wieku później książę Polan Mieszko przyjął chrzest dając początek państwu polskiemu. Gdy drzewo osiągnęło wiek 250 lat, istniał już Uniwersytet w Oxfordzie, a 500 lat później Newton sformułował swoje prawa dynamiki. Gdy osiągnęło wiek 1000 lat Grecja znajdowała się pod okupacją Niemiec, które rozpoczynały wojnę ze Związkiem Sowieckim. Szwedzki dendrochronolog Paul Krusic jest pod wrażeniem, że tak złożony organizm był w stanie przetrwać wieki na terenach zasiedlonych przez ludzi od co najmniej 3000 lat. W górach Pindos istnieje około tuzina innych drzew w podobnym wieku. Na podstawie zgromadzonych danych można będzie przeanalizować zmiany klimatu w ciągu ostatnich dziesięciu wieków.

Źródło: www.dailymail.co.uk/news (TH)

ROSJA: Zwłoki mężczyzny znalezione na drzewie

Pierwszego lipca b.r. dwóch mężczyzn zauważyło w lesie zwłoki mężczyzny. Choć już samo w sobie było to znalezisko dość makabryczne, to najdziwniejsze było to, że ów zwłoki znajdowały się jakieś 15 metrów nad ziemią, na sośnie oddalonej około 50 metrów od drogi, prowadzącej z Tomska do Siewierska (miasto zamknięte, pozostające w gestii Federalnej Agencji Energii Atomowej Rosatom). Okazało się, że są to zwłoki mężczyzny ubranego w walonki, spodnie, bluzę oraz kurtkę, który albo zgubił się, wszedł na drzewo w celu ustalenia swojego położenia i nie umiał zejść, albo usiłował schronić się przed dzikim zwierzęciem, na przykład niedźwiedziem. Tak czy inaczej, przyczyną śmierci mężczyzny było zamarznięcie. Trwa dochodzenie mające na celu ustalenie jego tożsamości.

Źródło: yournewswire.com (TH)